

"DEN STORE MONUMENTTUR"

Udarbejdet af Historieskolen Clio ved Køge Byhistoriske Arkiv
Vestergade 26, 4600 Køge
Tlf. 56 64 15 92
byarkiv@koege.dk

www.historieskolen.dk & www.koegearkiv.dk

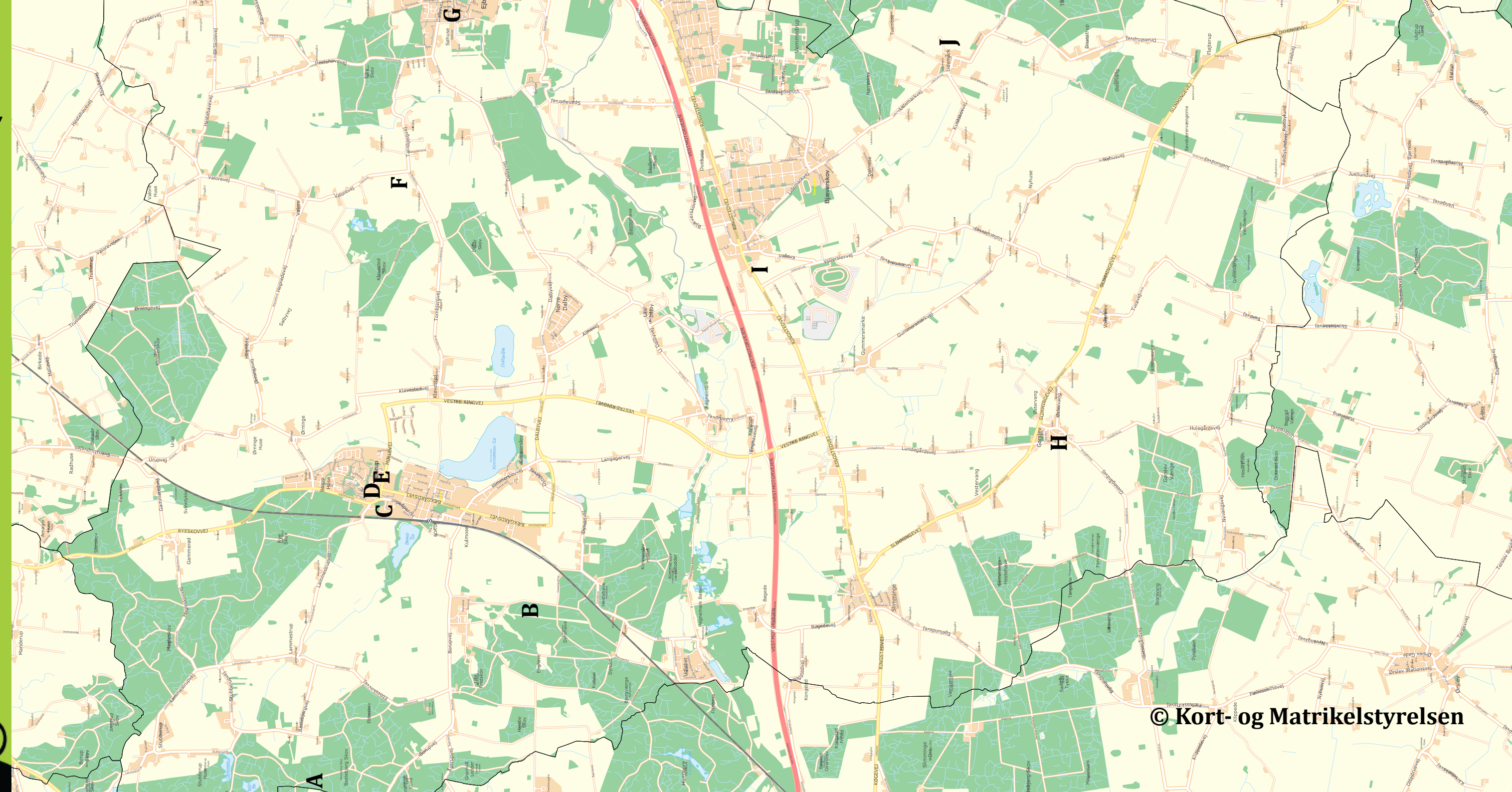
Folderen er udarbejdet til Køge Kommunes Sommerferieaktiviteter. Den store Monumenttur er en cykeltur for alle - børn som voksne. Kom op på cyklen og kom ud og rør dig sammen med dine forældre!

De udvalgte steder har koordinater til brug med håndholdte GPS'er. Kontakt Byarkivet i Køge, hvis du ønsker at låne en GPS til din tur. Det er gratis mod depositum. Se www.koegearkiv.dk

Layout og tekst: Lars Kjær, Køge Byhistoriske Arkiv.
Fotografier: Venligst udlånt af fotograf og arkitekt, Jens Bladt. Foreningssekretariatet i Køge kommune har støttet økonomisk med midler til trykning af folderne. Kortet er udgivet af Køge Kommune i samarbejde med Kort og Matrikelstyrelsen og er venligst stillet til rådighed til lejligheden.

Teksterne om monumenterne i Skovbo stammer fra Den elektroniske Kulturvandring, udarbejdet ved Lone Rasmussen, Skovbo Lokalhistoriske Arkiv. Den findes på Køge Kommunes hjemmeside. Se www.koege.dk/290291

Besøg også arkivets hjemmeside på www.skovboarkiv.dk

© Kort- og Matrikelstyrelsen

CYKELTURE
I SKOVBO

"DEN STORE
MONUMENTTUR"

Før børn og deres voksne

TAG PÅ CYKELTUR I SKOVBO

I Køge Kommune finder du mange statuer og skulpturer. Denne folder tager dig på en rundtur til et udvalg af de mange skulpturer. Skal du se alle monumenter i folderen, bliver turen for lang for de fleste børn. I kan derfor selv udvælge nogle monumenter ved hjælp af denne folder og sammensætte jeres egen rute.

Husk dit kamera når du tager på tur. Send dine billeder til byarkiv@koegearkiv.dk. Alle billeder der indkommer før den 10. august 2008 deltager i lodtrækningen om en præmie. Husk at skrive navn, adresse og alder i din mail. De flotteste billeder bliver vist på www.historieskolen.dk

Læs mere på www.historieskolen.dk

I denne guide har det kun været plads til et fåtal af de mange statuer og monumenter der smykker vor kommune. Du kan selv se alle monumenter i den elektroniske monumentguide på Køge Kommunes hjemmeside: www.koege.dk

A. Skovrider Muus' mindesten (55° 30.641'N , 11° 55.235'E)

Frans Muus, der var født i Nykøbing Sjælland, kom til Svenstrup Gods som 27-årig i år 1900 som afløser for skovrider N.Nielsen. Mest "berømt" på vores kanter er skovrider Muus nok for sin konstruktion af redskaber, der kunne lette arbejdet i skovene. Han har bl.a. opfundet Svenstrupskøjten, der er en fjedertandsharve til rensning i ungkultur samt Svenstrup mølleharve. Mølleharven var et grubberedskab, der kunne grubbe jorden i ca. 20 centimeters dybde, når der skulle plantes nye træer. Harven blev trukket af 2-4 heste og der skulle 2 mand til at køre den. Harven havde 4 tænder, der fungerede som en mølle, deraf navnet mølleharve. Harven blev et helt lokalt projekt, idet tegningerne blev udført af smedelærling Tormod Johansen, mens smedemester Svendsen i Borup stod for udførelsen. Både tegninger og mølleharve kan i dag ses på Skovbo Museet, Kløvestedvej 2 i Nr.Dalby. Stenen befinder sig i Stubberup Storskov.

B. Mindestøtte for Joachim Wedell-Neergaard (55° 29.295'N , 11° 57.267'E)

D.1.juli 1918 var en festdag på Svenstrup. På denne dag kunne baron Joachim Wedell-Neergaard fejre 25-års dagen for overtagelsen af familiegodset Svenstrup. Dagen igennem havde deputationer fra byens erhvervsliv og kommune aflagt baronen besøg. Kl. 15 var Borup ganske affolket, idet indbyggerne havde begivet sig

til Svenstrup gods for at overvære afsløringen af mindestenen. 454 personer omkring godset og Borup havde foranstaltet denne mindestøtte i taknemmelighed over baron Joachim Wedell-Neergaards arbejde for omegnens beboere. Mindestenen var rejst i Enghaven under Rundholmens århundredgamle eg. Inskriptionen lyder: D. 1 ste Juli 1918 - 25 Aarsdagen for

Kammerhr. Baron Joachim Wedell-Neergaard – tiltrædelse af Familiegodset Svenstrup. – Rejst af godsets og egnens beboere som tak for hans virksomhed for alles vel.

C. 5.maj sten (55° 30.025'N , 11° 58.585'E)

Borup Håndværker- og Borgerforening fik overdraget jorden mellem gadekæret og "Det lange hus" af ejeren, baronen på Svenstrup, lige efter 2.Verdenskrig med henblik på, at der skulle etableres et anlæg. Midlerne hertil kom bl.a. fra byfesterne, som Borger- og Håndværkerforeningen i samarbejde med Grundejerforeningen afholdt hvert år i perioden 1945-1959. Det var et smukt anlæg med græsplæne, rosenbed og bænke. I dette anlæg rejstes stenen for krigens faldne. Inskriptionen lyder: Guds fred med vore døde. Rejst 1955. Efter nedlæggelsen af anlægget ca. 1990 blev stenen flyttet til sin nuværende plads ved kirkegårds muren ud mod Hovedgaden overfor Møllelundgaard.

D. Vandkunst i Borup (55° 30.073'N , 11° 58.597'E)

I anledning af Borup Vandværks 100 års jubilæum, ansøger vandværket i sommeren 2004 kommunen om tilladelse til at opstille en vandkunst i Møllelundparken, der ejes af kommunen. Vandværket vil afholde alle omkostninger til etablering samt efterfølgende vandforsyning og vedligeholdelse. Kommunen giver sit ja, og vandkunsten bliver indviet i forbindelse

med Kultur natten i Borup den 27.7.2004. Vandkunsten er udført af kunstneren Poul Winther og består af 8 delvis forarbejdede granitdele. Den er ca. 4 m. høj og er placeret i et kvadratisk vandbassin på 6x6 meter. Vandkunsten bliver konstant overrislet med vand.

Rundt om bassinet er anlagt et betonflisebånd på ca. 2 m. og der er opsat 4 granitbænke. Beliggenheden er Hovedgaden 72.

E. Mette-Maj (55° 30.019'N , 11° 58.822'E)

I 1986 købte Skovbo Kommune figuren Mette Maj af billedhugger Karen Breum fra Borup. I 1988 bød lejligheden sig til at gøre brug af dette køb, idet kommunen afholdt den første af en lang række maj-fester i kommunens større byer. Lørdag d. 28. maj 1988 blev majfesten afholdt i Borup og til denne lejlighed havde kommunalbestyrelsen sørget for at få udført statuen Mette Maj i bronze. Kulturudvalgsformand E. Lav Hansen afslørede statuen, der fik sin plads i et lille anlæg ved Borup bibliotek, Parkvej 2.

F. 5.maj sten (55° 30.417'N , 12° 2.040'E)

Stenen, der stammer fra gården Lille Brede Birkebjerg i Valore, står på hjørnet af Valorevej og Hegnedevej i et lille anlæg. Lærer Lars Nielsen fra Valore skole var primus motor for projektet og samtidig var han den, der forfattede teksten. Stenen blev rejst i 1946, men først omkring 1951 i forbindelse med asfalteringen af vejen, blev det nuværende anlæg etableret. Inskriptionen lyder: Tal, mindevogter fra oldtids mørke, dit stille sprog i vor dag med styrke. Bladet i verden sig vender, under usynlige hænder. 5.maj 1945.

G. Ellens Plads og Cykel Holgers bæk (55° 29.375'N , 12° 4.527'E)

Ved et arrangement en regnvåd novemberlørdag i 1997 blev et stykke Ejbyhistorie synliggjort. En gammel møllesten fra Ejby mølle kom tilbage til sit oprindelsessted. Møllestenen er brugt som plade til bordet ved siden af bænken, som tilegnes Cykel-Holger, i det lille anlæg, der kaldes Ellens Plads. Navnet er taget efter Møller-Ellen, som sammen med sin mand, Møller-Jens, var de sidste ejere af møllen på Dalbyvej 71. Efter Ellens død tog en af hendes sønner stenen til sig, men nu er den altså kommet tilbage til sit udgangspunkt. At bænken kaldes "Cykel-Holgers bæk" skyldes, at omtalte Holger Rasmussen igennem mange år frekventerede bænken, der er nabo til cykelværkstedet, som Cykel-Holger drev i 52 år, en virksomhed, som hans far, Rasmus Rasmussen, havde grundlagt i 1906. Drivkraften bag opsporing af møllesten og efterkommere til Møller Jens og Ellen samt historien omkring møllen var nu afdøde Heinrich Andersen, tidligere smed i Ejby og meget lokalhistorisk interesseret.

H. Genforeningssten (55° 25.616'N , 11° 59.083'E)

Stenen blev oprindelig rejst ved forsamlingshuset i Gørslev, hvor den stod med et hvidt stakit omkring sig. Omkring 1960 blev stenen flyttet til sin nuværende plads i anlægget på hjørnet af Strædet og Giesegaardvej. Inskription: Sønderjylland vundet 1920.

I. Mindesten over fundet af Bjæverskovskatten (55° 27.511'N , 12° 1.119'E)

Da parkeringsforholdene igennem mange år havde været trange, ønskede menighedsrådet i Bjæverskov i 1998 at anlægge en ny parkeringsplads direkte op til den vestlige side af kirkegården og Køge Museum blev adviseret. I marts 1999 gennemførte museet en prøvegravning, som førte til fundet af en malmgryde fuld af mønter og smykker. Fundet kan dateres til omkring 1254 - 1259 i den urolige tid under Christoffer 1., hvor der bl.a. var et stort slag ved Næstved. Ud fra skattens værdi kan man nok slutte sig til, at ejeren må have været en storbonde, og at han ikke røbede noget om den nedgravede skat, inden han døde. Skatten er den hidtil ældste danske møntskat nedlagt i en malmgryde. På stedet er der ved prøvegravning påvist flere faser af en stor gård, indenfor hvis gårdspladsområde skatten er nedgravet. Gryden var fuldstændig intakt, da den blev fundet, og afslørede ca. 2450 mønter. Mindestenen står ved findestedet på den nye parkeringsplads til Bjæverskov kirke. Inskriptionen lyder: Mønter i gryden fra Roskilde og Lund, gav Bjæverskov historie ved dagens fund. Den 17.3.1999.

J. 5.maj sten (55° 26.130'N , 12° 3.415'E)

Mindestenen for krigens faldne blev rejst i 1950. Stenen står stadig på sin oprindelige plads i et lille anlæg på Lidemarkvej imellem

nr. 64, forsamlingshuset og nr. 62. Der var lidt polemik omkring inskriptionen, idet det oprindelige forslag, udarbejdet af byens eneste frihedskæmpere, blev forkastet. Efterfølgende forfattede skolelærer Harald Rasmussen den nuværende tekst: O Danmark, du elskede fred, måtte i kamp dog bløde, for frihed dine sønner stred, vi takker jer, drenge, som døde.

